

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Resocjalizacja w środowisku otwartym
Wydział	Wydział Prawa
Kierunek	Kryminologia i resocjalizacja
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	6 PRK
Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	5
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	20 godz.
Cykl dydaktyczny	2022/2023 zimowy
Semestr studiów	5
Rok studiów	3
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2024/2025
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Beata Zinkiewicz (e-mail: bzinkiewicz@afm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład
5	20 godz. 5 ECTS

2. Cele przedmiotu

C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z działalnością kuratorów sądowych, streetworkerów i świetlic środowiskowych dla osób zagrożonych demoralizacją i niedostosowanych społecznie - jako istotnych ogniw w systemie profilaktyki i resocjalizacji w warunkach wolnościowych. Synteza wiedzy teoretycznej (podstawy prawne, zasady, metody i formy pracy w środowisku otwartym) z praktycznymi umiejętnościami powinna ułatwić absolwentom podjęcie pracy na stanowisku kuratora sądowego, streetworkera i wychowawcy placówek profilaktyczno-resocjalizacyjnych działających w warunkach wolnościowych.
----	---

3. Wymagania wstępne

Brak.

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Student, który zaliczył przedmiot posiada wiedzę na temat podstaw prawnych funkcjonowania współczesnych instytucji profilaktyczno-resocjalizacyjnych działających w środowisku otwartym, ich ewolucji i kierunków reformy, charakteryzuje zasady, metody i formy pracy kuratora sądowego, streetworkera i wychowawcy świetlic środowiskowych, wskazuje główne uwarunkowania skuteczności ich pracy.	EUK6_W1, EUK6_W3
U1	Umiejętności: Student, który zaliczył przedmiot potrafi skonstruować indywidualny projekt resocjalizacji osoby objętej nadzorem/dozorem kuratora/podopiecznego streetworkera lub świetlicy środowiskowej (z wykorzystaniem potencjału jednostki i zasobów środowiska lokalnego), ma umiejętność tworzenia scenariuszy i przeprowadzania zajęć (dla dzieci i młodzieży z ośrodków kuratorskich i świetlic środowiskowych), wykorzystujących aktywne metody pracy z grupą.	EUK6_U1, EUK6_U3
K1	Kompetencje społeczne: Student, który zaliczył przedmiot jest wrażliwy na specyficzne potrzeby osób i środowisk objętych postępowaniem instytucji profilaktyczno-resocjalizacyjnych, jest świadomy konieczności doskonalenia metod i form pracy w warunkach wolnościowych oraz poszukiwania optymalnych rozwiązań systemowych, potrafi pracować indywidualnie i zespołowo.	EUK6_KS1, EUK6_KS2

5. Treści programowe

Wykład (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 5)
Kon1	1.Podstawy prawne systemu resocjalizacji i zapobiegania demoralizacji dzieci i młodzieży. 2.Powstanie i rozwój kurateli sądowej jako wiodącej instytucji funkcjonującej w środowisku otwartym. 3.Rola i zadania kuratora sądowego w postępowaniu rozpoznawczym i wykonawczym. 4.Zasady i podstawowe metody pracy kuratora. 5.Funkcjonowanie ośrodków kuratorskich dla nieletnich. 6.Psychospołeczne uwarunkowania skuteczności pracy kuratorów sądowych. 7.Streetworking w systemie resocjalizacji. 8.Ogólna charakterystyka osób i środowisk objętych postępowaniem streetworkerów. 9.Zasady i kluczowe metody pracy streetworkera. 10.Trudności w pracy streetworkera i sposoby ich przezwyciężania. 11.Charakterystyka wybranych świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją i niedostosowanych społecznie. 12.Podstawowe metody i formy pracy wychowawcy świetlicy środowiskowej.

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M1	Analiza przypadków
M3	Burza mózgów
M6	Dyskusja
M9	Inscenizacja
M16	Praca w grupach
M17	Prezentacja multimedialna

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
	85 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	105 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	5 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Obecność na zajęciach (dopuszczalna jedna nieobecność nieusprawiedliwiona, pozostałe należy odpracować przygotowując dodatkowe zadanie uzgodnione z wykładowcą), przygotowanie prezentacji i projektów resocjalizacyjnych w podgrupach, udział w dyskusjach.

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	Przygotowanie prezentacji i projektu resocjalizacyjnego w podgrupach. Wykorzystanie wielu źródeł informacji i metod aktywizujących grupę (np. testu po prezentacji). Ponadprzeciętny udział w dyskusjach i inscenizacjach, inwencja twórcza.
Na ocenę 4,5:	Przygotowanie prezentacji i projektu resocjalizacyjnego w podgrupach. Wykorzystanie wielu źródeł informacji i metod aktywizujących grupę (np. testu po prezentacji). Bardzo częsty udział w dyskusjach i inscenizacjach.
Na ocenę 4:	Przygotowanie prezentacji i projektu resocjalizacyjnego w podgrupach. Wykorzystanie metod aktywizujących grupę (np. testu po prezentacji). Udział w dyskusjach i inscenizacjach.
Na ocenę 3,5:	Przygotowanie prezentacji i projektu resocjalizacyjnego w podgrupach. Wykorzystanie metod aktywizujących grupę (np. testu po prezentacji).
Na ocenę 3:	Przygotowanie prezentacji i projektu resocjalizacyjnego w podgrupach.

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Bałandynowicz A., Probacja. Resocjalizacja z udziałem społeczeństwa, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa, 2011.
2. Gromek K.: Kuratorzy sądowi. Komentarz do ustawy z 27 lipca 2001 r. Warszawa, 2002.
3. Jedynak T., Stasiak K., Zarys metodyki pracy kuratora sądowego, Wyd. Lexis Nexis Warszawa, 2008,
4. Michel M., Streetworking – aspekty teoretyczne i prawnicze, Wyd. UJ, Kraków, 2011.
5. Michel M., Lokalny system profilaktyki społecznej i resocjalizacji nieletnich, Wyd. Pedagogium, Warszawa, 2013.
6. Michel M., Gry uliczne w wykluczenie społeczne w przestrzeni miejskiej. Perspektywa resocjalizacyjna, Wyd. UJ, Kraków, 2016.
7. Opora R.: Rola sędziów i kuratorów w resocjalizacji nieletnich. Gdańsk, 2006.
8. Ostrihanska Z., Greczuszkin A.: Praca z indywidualnym przypadkiem w nadzorze rodzinnego kuratora sądowego. Lublin, 2000.
9. Paszkiewicz A.: Podmiotowe traktowanie wychowanka w pracy rodzinnego kuratora sądowego. Lublin, 2006.
10. Zinkiewicz B., Profilaktyczny wymiar działalności rodzinnych kuratorów sądowych, Wyd. AFM, Kraków, 2015.

Literatura uzupełniająca

1. 1. Praca socjalna z osobami w kryzysie bezdomności, opuszczającymi jednostki penitencjarne, uzależnionymi, redakcja naukowa Ewa Grudzińska, Warszawa, 2021, Difin.
2. Gromek K.: Regulacje prawne dotyczące ośrodków kuratorskich (w:) Wychowanie, profilaktyka, resocjalizacja. Praca zbiorowa pod red. J.Sowy, E.Piotrowskiego i J.Rejmana. Rzeszów, 2003 (cz.II).
- 3.Karczewski T.: Kuratela sądowa w kontekście oczekiwania recydywistów penitencjarnych i możliwości kuratorów(w:) Więziennictwo. Nowe wyzwania. Praca zbiorowa pod red. B.Hołyta, W.Ambrozika i P.Stępniaka. Warszawa- Poznań- Kalisz, 2001.
4. Mudrecka I.: Rodzinny kurator sądowy w percepcji nadzorowanych. Opole, 1997.
5. Olszewska-Baka G.: Funkcjonalność i efektywność nadzoru kuratorskiego nad nieletnimi. Lublin, 1989.
6. Paszkiewicz A.: Efektywność i uwarunkowania wykonywanego nadzoru kuratora przy orzekanych wobec nieletnich środkach poprawczych. Fakty i artefakty. Białystok, 1992.
7. Pawłowska R.: Założone a rzeczywiste funkcje kurateli dla dorosłych (w:) Więziennictwo. Nowe wyzwania. Praca zbiorowa pod red. B.Hołyta, W.Ambrozika i P.Stępniaka. Warszawa- Poznań- Kalisz, 2001.
8. Śpiewak J.: Kurator sądowy w postępowaniu karnym wykonawczym (poradnik dla sprawujących dozory). Warszawa, 2000.
9. Szczygieł G.B.: Instytucja kuratora penitencjarnego w opinii skazanych, wychowawców i kuratorów zawodowych. (w:) Więziennictwo. Nowe wyzwania. Praca zbiorowa pod red. B.Hołyta, W.Ambrozika i P.Stępniaka. Warszawa- Poznań- Kalisz, 2001.
10. Urban B., Zachowania dewiacyjne młodzieży, Wyd. UJ, Kraków, 1997.
11. Urban B., Zaburzenia w zachowaniu i przestępczość młodzieży, Wyd. UJ, Kraków, 2000.
12. Urban B., Zachowania dewiacyjne młodzieży w interakcjach rówieśniczych, Wyd. UJ, Kraków, 2005.
13. Węgliński A.: Mikrosystemy wychowawcze w resocjalizacji nieletnich. Analiza pedagogiczna. Lublin, 2000.
14. Placówki opiekuńczo-wychowawcze: historia i współczesność, Maria Kolankiewicz, Warszawa, 2022, Difin.
15. Uwarunkowania gotowości do resocjalizacji, Jana Chojecka, Maciej Muskała, Poznań, 2021, UAM.

Publikacje prowadzącego

1. 1. Kuratela dla nieletnich. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” nr 10/1993.
2. Pozycja dziecka z rodziny rozbitej w zespole klasowym. „Problemy Rodziny” nr 3/1994.
3. Rozwód w rodzinie a sytuacja szkolna dziecka (w:) Zjawiska patologii społecznej – uwarunkowania, rozmiary, profilaktyka, prognozy. Praca zbiorowa pod red. Teresy Sołtysiak. Bydgoszcz 1995, WSP.
4. Postawy rodzicielskie rozwiedzionych matek (w:) Pedagogika wobec kryzysów życiowych. Praca zbiorowa pod red. Jerzego Stochmiałka. Warszawa-Radom 1998, Instytut Technologii Eksploatacji.
5. Zaburzenia percepcji stosunków rodzinnych jako skutek sieroctwa duchowego dzieci z rodzin rozbitych (w:) Sieroctwo społeczne – przyczyny, objawy, skutki i sposoby jego zapobiegania w aktualnej rzeczywistości społecznej kraju. Praca zbiorowa pod red. Teresy Sołtysiak. Włocławek 1998, WSHE.
6. Niepowodzenia szkolne i zaburzenia w rozwoju społecznym uczniów w młodszym wieku szkolnym wywodzących się z rodzin rozbitych (w:) Problemy współczesnej patologii społecznej. Praca zbiorowa pod red. Bronisława Urbana. Kraków 1998, UJ.
7. Sytuacja psychospołeczna dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych bezrobociem (w:) Poczucie nieegalitarności, ubóstwo, bezdomność a zjawiska patologii społecznej w aktualnej rzeczywistości kraju. Praca zbiorowa pod red. Teresy Sołtysiak. Włocławek 1999. WSHE.
8. Projektowanie programów profilaktycznych w środowisku lokalnym – potrzeby a rzeczywistość (w:) Polska młodzież – zaburzenia, zagrożenia w aktualnej rzeczywistości społecznej. Praca zbiorowa pod red. Teresy Sołtysiak i Małgorzaty Karwowskiej. Bydgoszcz, 2001, Akademia Bydgoska.
9. Rodzina w systemie opieki i profilaktyki społecznej (w:) Społeczne konteksty zaburzeń w zachowaniu. Praca zbiorowa pod red. Bronisława Urbana. Kraków 2001, UJ.
10. Metody i formy pracy kuratorów sądowych (w:) Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, Tom II, pod red. Tadeusza Pilcha. Warszawa 2003, Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
11. Postawy rodzicielskie w percepcji dzieci i młodzieży z dysfunkcyjnych środowisk wychowawczych. „Rocznik Pedagogiki Rodziny” Tom VI/2003.
12. Instytucja kuratora sądowego w systemie opieki, profilaktyki i resocjalizacji. „Nauczyciel i Szkoła” Nr 3 – 4 (24 – 25)/ 2004.
13. Wspólnota działań profilaktyczno – resocjalizacyjnych w warunkach reformowanej kurateli sądowej (w:) Edukacyjna wspólnota na rzecz społeczeństwa dla wszystkich. Praca zbiorowa pod red. Anny Sajdak. Kraków 2005, UJ.
14. Postawy rodzicielskie w percepcji dzieci i młodzieży z dysfunkcyjnych środowisk wychowawczych (w:) Współczesna rodzina polska – jej stan i perspektywy. Praca zbiorowa pod red. Henryka Cudaka i Heleny Marzec. Mysłowice, 2005, GWSP.
15. Rola kuratora sądowego w systemie wsparcia rodziny i dziecka w kryzysie. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” nr 8 / 2005.
16. Współczesna kuratela sądowa (wybrane zagadnienia). Praca zbiorowa pod red. Beaty Zinkiewicz. Mysłowice, 2006, GWSP.
17. Teoretyczne wyznaczniki funkcjonowania kuratora sądowego (w:) Współczesna kuratela sądowa (wybrane zagadnienia). Praca zbiorowa pod red. Beaty Zinkiewicz. Mysłowice, 2006, GWSP.
18. Kurator sądowy jako kompetentny pomagający – zarys metodyki pracy w środowisku otwartym (w:) Współczesna kuratela sądowa (wybrane zagadnienia). Praca zbiorowa pod red. Beaty Zinkiewicz. Mysłowice, 2006, GWSP.
19. Kim zostanie moje dziecko? Poradnik dla rodziców z serii „Wybór zawodu” (wspólnie z Krystyną Grzesiak).

Kraków, 2011, MEN/KTE AFM.

20. Płynność granic normy w rzeczywistości ponowoczesnej – refleksje pedagogiczne (w:) Konteksty wychowania i edukacji a kształcenie nauczycieli w rzeczywistości ponowoczesnej. Praca zbiorowa pod red. Joanny Aksman i Jolanty Pułki. Kraków, 2012, AFM.

21. Oddziaływania profilaktyczne norweskich służb ochrony dziecka jako źródło inspiracji dla polskiej rodzinnej kurateli sądowej (w:) Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym. Praca zbiorowa pod red. Bronisława Urbana i Marka Konopczyńskiego. Kraków, 2012, UJ.

22. Kompetencje absolwenta pedagogiki resocjalizacyjnej (w:) Kształcenie kompetencji w biegu życia człowieka. Praca zbiorowa pod red. Joanny Aksman i Stanisława Niecińskiego. Kraków, 2013, AFM.

23. Preventive Activities of Probation Centres for Juvenile Offenders: Theory and Practice (Działalność profilaktyczna ośrodków kuratorskich dla młodzieży podsądnej – w teorii i w praktyce) (w:) Social Aspects of Management. Praca zbiorowa pod red. Magdolny Laczay i Dariusza Fatuły. Kraków, 2014, AFM.

24. Profilaktyczny wymiar współpracy rodziny i szkoły (w:) Ku dobrej szkole skoncentrowanej na uczniach. Tom 2. Praca zbiorowa pod red. Józefa Kuźmy i Jolanty Pułki. Kraków, 2014, AFM.

25. Profilaktyczny wymiar działalności rodzinnych kuratorów sądowych. Kraków, 2015, AFM (monografia autorska).

26. Działania profilaktyczne podejmowane przez rodzinnych kuratorów sądowych w obszarze zdrowia (w:)

Wykluczenie społeczne i marginalizacja a zdrowie psychiczne i somatyczne. Praca zbiorowa pod red. Małgorzaty Leśniak, „Państwo i Społeczeństwo” 18 (4), 53-70, 2018.

27. Znaczenie pracy osób pozbawionych wolności na przestrzeni dziejów (w:) Wykluczenie społeczne i marginalizacja a zdrowie psychiczne i somatyczne. Praca zbiorowa pod red. Małgorzaty Leśniak, „Państwo i Społeczeństwo” 18 (4), 103-120, 2018.

28. Praca jako środek resocjalizacji nieletnich w historycznych i współczesnych instytucjach poprawczych („Studia Prawnicze”, Nr 1/2019, Wydawnictwo AFM).

29. Educational contract in the work of court-appointed guardians in Poland (w:) Theoretical Framework of Education. Praca zbiorowa pod red. J.Cynthii McDermott i Anny Kozuh. Los Angeles, 2016, Antioch Uniwersytetu Los Angeles, Education Department.

30. Rola kuratora sądowego w procesie integracji rodzin osób pozbawionych wolności (w:) Przestępczość, resocjalizacja, profilaktyka. Współczesne aspekty. Praca zbiorowa pod red. B. Zinkiewicz, Kraków, 2020, Oficyna Wydawnicza KAAFM.

31. Przestępczość, resocjalizacja, profilaktyka. Współczesne aspekty. Praca zbiorowa pod red. B. Zinkiewicz, Kraków, 2020, Oficyna Wydawnicza KAAFM.

32. Inkluzja. Wybrane aspekty w teorii i praktyce pedagogicznej. Praca zbiorowa pod red. J. Aksman i B. Zinkiewicz, Kraków, 2019, Wyd. Societas Vistulana.

33. Resocjalizacja w czasach pandemii, „Państwo i Społeczeństwo”, 2021, nr 2.

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

dr Beata Zinkiewicz (e-mail: bzinkiewicz@afm.edu.pl)